

Samhällsbyggnadsnämnden

Dnr :

Årsrapport 2019

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning:

<u>1. SAMMANFATTNING .....</u>	<u>3</u>
<u>2. INLEDNING.....</u>	<u>4</u>
<u>3. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL.....</u>	<u>6</u>
3.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	6
3.2 SAMMANSTÄLLNING MÅLUPPFYLLELSE	14
3.3 SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDENS EGNA MÅL	15
3.4 NYCKELTAL	22
3.5 UTREDNINGSUPPDRAG	31
<u>4. EKONOMI.....</u>	<u>33</u>
4.1 BUDGET OCH BUDGETÄNDRINGAR	33
4.2 NÄMNDENS RESULTAT	34
INVESTERINGSREDOVISNING 2019	37
<u>5. MEDARBETARE .....</u>	<u>43</u>
6.1 PERSONALSTATISTIK	43
PERSONALSTATISTIK	43
6.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	44
6.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	47
6.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	47
<u>6. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT .....</u>	<u>51</u>
<u>7. INTERNKONTROLL .....</u>	<u>63</u>

1. Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har ett brett uppdrag med ett uttalat fokus på att möjliggöra för kommunen att växa på ett hållbart sätt.

Förvaltningen har fortsatt att arbeta med att förbättra arbetssätt och processer, bla har en genomlysning av gränsdragning mellan kommunstyrelsen samt samhällsbyggnadsnämnden genomförts avseende plan- och exploateringsenhetens processer. Vidare har plan- och exploateringsenhetens interna styrdokument setts över för att arbeta vidare med att tydliggöra arbetsgång för att få en ökad effektivitet samt stöd för enhetens medarbetare, arbete kvarstår dock.

Samhällsbyggnadsnämndens måluppföljning visar att 9 av 11 mål bedöms som uppfyllda under året, ett av målen bedöms som delvis uppfyllt och ett inte uppfyllt.

Det finns mål som är beroende av andra aktörer. Det är därför viktigt att i detta sammanhang läsa analysen till varför målet inte uppnås alternativt endast delvis uppnås.

För att möta framtida befolkningsökning, miljökrav och exploateringsbehov i Bollebygds kommun har kommun under våren blivit delägare i GRYAAB. Spillvattenhanteringen från tätorterna Bollebygd, Olsfors och Hultafors kommer därmed kunna avledas till Ryaverket i Göteborg via Härryda kommuns VA-system. En förprojektering har genomförts för att genomlysna och konsekvensbeskriva olika ledningsdragningar.

En tillståndsansökan gällande miljötillstånd för reningsverket i Bollebygd, för situationen till år 2025 (dvs tidsbegränsat tillstånd) , har tidigare inlämnats till länsstyrelsen. Beslut, med anledning av ansökan, erhöles 2019-02-01.

Ekonomi

Nämndens resultat för året visar på ett negativt resultat om 305 tkr. Nettokostnadsökningen uppgår till 11 %. Den främsta anledningen till

underskottet och nettokostnadsökningen är att bostadsanpassningsbidragen ökade med 37 % jämfört med 2018.

Personalsituationen

För året visar förvaltningen en ökning i sjukfrånvaron jämfört med samma period föregående år. Andel tillsvidareanställda har minskat något och antalet visstidsanställda ökat.

Antalet tillsvidareanställda har minskat med tre personer.

Under år 2019 inom samhällsbyggnadsförvaltningen inkom 47 avvikelser i våra medarbetares arbetsmiljö. Dessa utgjordes av 12 riskobservationer, 22 tillbud, 10 olycksfall och 3 färdolycksfall.

Rekryteringar

Under året har bla VA/Gata/Avfalls-ingenjör, projektledare och samhällsplanerare rekryterats in. Rekryteringar pågår även för flera tjänster.

2. Inledning

Årsrapporten är samhällsbyggnadsförvaltningens rapport till samhällsbyggnadsnämnden. Den innehåller en uppföljning av nämndens arbete med kommunfullmäktiges mål, (men även nämndens egna mål, uppdrag och nyckeltal).

Den innehåller även en uppföljning av nämndens ekonomi, personalförhållanden samt intern kontroll.

Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter drivs av samhällsbyggnadsförvaltningen som består av sju enheter: bygg- och miljöenheten, plan- och exploateringsenheten, VA/gatuenheten, park/avfallsenheten, fastighetsenheten, måltidsservice och lokalvård. Inom specifika arbetsområden arbetar förvaltningen direkt mot kommunstyrelsen och vid jävsförhållanden (drift/ägande – myndighetsutövning) direkt mot jävsnämnden.

Arbetet under året har i stort skett enligt plan, men då redundans saknas för vissa specialistkompetenser så har vakanser påverkat förvaltningens möjlighet att hinna med uppdrag och inkommande ärenden.

3. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

3.1 Kommunfullmäktiges mål för samhällsbyggnadsnämnden

Arbete och företagande

Mål 1

Andel hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av år 2020.

Insatser

Telias nätbolag Skanova ansökte och erhöll, under hösten 2018, 25 miljoner i bidrag från de drygt 4 miljarder som regeringen satsat för en snabb utbyggnad av bredband på landsbygden.

Per delområde fanns en tidplan för genomförande men arbetet försenades då det visade sig bli mer kostsamt än beräknat för Skanova att dra fram fiber.

Samhällsbyggnadsförvaltningen, genom bredbandssamordnaren samt styrgruppen kallade därav Telia till möten under året.

Telia har under våren gått ut med information till invånare om att vissa områden inte kommer att fibreras, så sent som december 2018 meddelade de istället att bredbandsmålet kommer att uppnås.

Bredbandssamordnaren har under året fortsatt sitt arbete samt har hållit dialog med ambassadörer per område men även med möjliga kommersiella aktörer för utbyggnad av fiber för att finna en framkomlig väg.

Kommunens hållning är att marknaden skall bygga ut fiber på kommersiella grunder och Telias tidigare hållning var att de kunde göra just detta. Arbete har pågått med att undersöka om det finns andra aktörer som vill och kan bygga ut fiber till de områden som fortfarande saknar det.

Styrgruppen för bredband har haft möten med Telia samt tillskrivit Telia för att få svar på frågeställningar kring tidplaner och vägen fram.

Samförläggning (tomrör för fiber) har skett när Vattenfall markförlägger sina ledningar.

Dialog med fiberägare och andra ledningsägare har hållits genom "Hål i marken-möten" där samordning och framtida planer diskuterats.

Måluppfyllelse

Målet är inte uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Bredbandsstrategin tydliggör förutsättningarna för etablering av bredband i kommunen. Bollebygd följer en trend för hela landet där utbyggnadstakten har avtagit på landsbygden.

Uppföljning sker genom att hämta uppgifter från PTS, där mätetalet anger hastigheten 100 Mbit/s (andra hastigheter kan också sökas fram). Nästa bredbandsstatistik från PTS kommer publiceras under våren 2020.

De långsiktiga mål som regeringen satt upp för fortsatt utveckling är att hela landet bör ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet år 2023 och att hela landet bör ha tillgång till snabbt bredband år 2025.

Leverantören backade från sina löften (under våren 2019) om att uppnå målet om att minst 95 % av företag och hushåll skulle ha möjlighet till minst 100 Mbit/s år 2020.

Bollebygd följer en trend för hela Sverige där de glest befolkade områdena kommer att vara svårast att fibrera då kostnaden är hög. När satsningen startade, hade kommunen en tillgång till bredband (100 Mbit/s) om 13 procent. Sedan dess har tillgången ökat och i oktober 2017 låg den på 56 procent enligt Post och telestyrelsens bredbandskarta. Sett till enbart tätorterna är tillgången betydligt högre och ligger på 93 procent enligt de senaste siffrorna från oktober 2017 från

Post- och telestyrelsen. För landsbygden ligger motsvarande siffra på ca 10 procent, vilket är lågt i förhållande till andra kommuner. I den nya uppdaterade Bredbandskartan är det nu möjligt att filtrera så att kartan visar bredbandsutbyggnaden totalt sett eller bara inom tätort och småort, eller utanför tätort och småort. Denna filtrering är ny sedan i våras, tidigare har kommunen/användarna endast kunna se total nivå.

En ansökan om bredbandsstöd för stamnät lämnades in till VGR. Syftet var att erhålla medfinansiering för att avhjälpa en "brist", ett radiolänkanslutet telestationsområde (Gesebol). Enligt VGRs riktlinjer för bredbandsstöd har kommunen ett ansvar för att föreslå och prioritera bland tänkbara utbyggnadsprojekt. Enligt ovan nämnda riktlinjer är just detta område utpekade som ett bristområde som är prioriterat. Ett reservationsbeslut om medel erhöles. Upphandling påbörjades och tilldelningsbeslut lämnades under januari 2019. En reviderad ansökan skickades därefter in till VGR då kommunens kostnad för projektet låg högre än tidigare beräknat. Kommunen meddelades ett positivt besked på ansökan om medfinansiering, strax före årsskiftet. Däremot är det Telias upphandlade underentreprenör, som skulle ha utfört arbetet, som står under rekonstruktion.

Mål 2

Nämnden ska prioritera utarbetandet av ny översiktsplan för kommunen.

Insatser

Under 2019 genomfördes en upphandling av framtagandet av ny översiktsplan. I december kunde ett tilldelningsbeslut tas och arbetet påbörjades direkt i januari 2020.

En webb-enkät färdigställdes och lades ut på kommunens websida. I den kunde medborgare lämna kommentarer om platser i kommunen. Enkäten var öppen mellan 2019-11-19 och 2020-01-31.

Samhällsplanerarna är med i Länsstyrelsens nätverk för översiktlig planering och prioriterar att delta i dessa träffar för att underlätta framtagandet av den egna översiktsplanen.

Måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Under året har arbetet med upphandling av konsult varit prioriterat.

Uppstartsmöte med plankonsult skedde januari 2020.

Kommunen har under flera år haft målet att förnya sin översiktsplan men på grund av stor personalomsättning har arbetet fått stå tillbaka på grund av detaljplanearbeten som tagit mycket resurser i anspråk. Vakanser, föräldraledighet och sjukskrivning har påverkat enhetens förmåga att klara av de arbetsuppgifter som fanns i verksamhetsplan och enhetsplan.

Mål 3

Nämnden ska tillse att privata exploateringar ska ske utan kostnad för kommunen.

Insatser

I vissa fall går det att planlägga för privata exploateringar utan kommunala investeringar, men i flera fall har även kommunen ekonomiska intressen av att ett område förses med t.ex. kommunala vägar eller att även kommunal mark planläggs i ett gemensamt projekt.

Måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Målet bör omformuleras då kommunen ibland har nytta av egna investeringar även vid privata exploateringar.

Fokus framåt läggs på exploateringsprocessens struktur och kvalitetssäkring, detta tillsammans med ekonomiavdelningen. Kostnader i förhållande till nyttor i projekt behöver tydligt belysas för kontroll av projektens ekonomiska genomförbarhet.

Under 2019 genomförde revisionen en genomlysning av exploateringsverksamheten och både samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har bemött de rekommendationer som från revisionen till nämnderna.

Trygghet, uppväxt och åldrande

Mål 4

Nämnden ska under mandatperioden arbeta för en säkrare trafikmiljö i kommunen, däribland för gång- och cykeltrafikanter.

Insatser

Samhällsbyggnadsnämnden ansökte under 2019 om statlig medfinansiering till åtgärder för förbättrad trafikmiljö på kommunala vägar för utbyggnad av GC-vägar.

Trafikverket beviljade i juni månad medfinansiering för GC-väg Ekedalsvägen med slutredovisningsdatum 2020-11-13.

Förvaltningen har hållit kontakt med Trafikverket i frågor som avser åtgärder i syfte att öka trafiksäkerheten.

Asfalterings-, kantsten- och belysningsåtgärder har utförts under året, vilket har bidragit till en ökad trafiksäkerhet.

Deltagande i enkätundersökningen "Kritik på teknik".

Bygg- och miljöenheten arbetar även förebyggande med information om siktens betydelse för säkerheten i bostadsområden och vad tomtägare kan göra för att förbättra den.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Åtgärder som utökar och binder samman redan befintligt cykelvägsnät är, enligt Trafikverket, särskilt angelägna. En tydligare inriktning för cykelåtgärder framgår av kriterierna i Västra Götalandsregionens antagna cykelstrategi.

Projekt "GC-väg Ekedalsvägen" beviljades medfinansiering under året men genomfördes inte under 2019 på grund av avsaknad av kommunala medel. Sista slutredovisningsdatum för projekt är 2020-11-13. Budget finns för åtgärden under 2020.

Resultat har under augusti erhållits i undersökningen "Kritik på teknik", en undersökning som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) erbjudit Sveriges samtliga kommuner att delta i.

Enkäten gick ut till 500 hushåll och över 280 hushåll svarade, vilket är en hög siffra.

Kommuninvånarna får genom undersökningen tycka till om hur den kommunala tekniken, skötseln av gator, parker, vatten och avlopp, avfallshantering samt kommunkommunikationen fungerar. Årets undersökningsomgång är den tionde i ordningen och den genomförs vart tredje år.

Syftet med enkätundersökningen var för kommunen att bilda sig en uppfattning om medborgarnas önskemål och prioriteringar samt att ta reda på om kommunen

lever upp till de krav på god service som medborgarna ställer, eller om det finns brister i verksamheten som behöver åtgärdas.

Rapporten visade på att knappt fyra av tio kommuninvånare är positivt inställda till standaren på gång-och cykelvägarna i kommunen, vilket är något lägre jämfört med Sverige som helhet.

Rapporten visar också på att kommuninvånarna främst vill se satsningar på fler cykelvägar för att göra det bättre för cyklisterna. Att binda ihop olika cykelvägar och bättre belysning är andra åtgärder som kommuninvånarna önskar.

Beläggningsarbeten för förbättringar på gång- och cykelvägar genomfördes under 2019.

En beläggningsplan finns framtagen för de kommunala vägarna.

Miljösmart kommun

Inget mål, under detta övergripande mål, är givet samhällsbyggnadsnämnden från kommunfullmäktige.

3.2 Sammanställning måluppfyllelse

Tabell 1.

Nr	Mål	Målet är		
		uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Arbete och företagande:				
1	Andel hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av år 2020.			X
2	Nämnden ska prioritera utarbetandet av ny översiktsplan för kommunen.	X		
3	Nämnden ska tillse att privata exploateringar ska ske utan kostnad för kommunen.	X		
Trygghet, uppväxt och åldrande:				
4	Nämnden ska under mandatperioden arbeta för en säkrare trafikmiljö i kommunen, däribland för gång- och cykeltrafikanter	X		
SBN				
5	Minska utläckaget från dricksvattennätet i Hultafors och Olsfors.	X		
6	Minska inläckaget av oönskat vatten på spillvattennätet i Olsfors och Hultafors.	X		
7	Utreda konsekvenser av ett införande av ett sk ”Grönt kort” vid Råssa återvinningscentral	X		
8	Tillgänglighetsanpassning av Tubbareds badplats	X		
9	Främja goda matvanor bland våra unga matgäster genom att servera näringsriktiga och hållbara måltider	X		
10	Samtliga lokalvårdare ska ha genomgått PRYL-certifiering (yrkesbevis)		X	
11	Utökad miljösortering-källsortering vid våra verksamhetslokaler	X		
	Summa	9	1	1

3.3 Samhällsbyggnadsnämndens egna mål

MÅL 5

Minska utläckaget från dricksvattnenätet i Hultafors och Olsfors.

Insatser

Kundtjänst arbetar systematiskt med att föra och ordna statistik över samtal och klagomål som inkommer avseende vattenläckor i Hultafors och Olsfors, och vilka platser som avses. Detta rapporteras systematiskt månadsvis till VA-/Gatuenheten.

Nyckeltal för utläckage av dricksvatten visade för 2018 på stor besparing efter genomförda insatser i området nedre Olsfors. Utläckaget dricksvatten minskade med cirka 35 % motsvarande cirka 2800 m³/månad. För 2019 tas statistik fram i samband med årsrapporten i mars månad.

Data har gåtts igenom för att identifiera vilka områden (zoner) som hade högst utläckage, för att kunna åtgärda dessa. Utvärdering visar på troligt utläckage i område Hultafors och därav

utfördes läcksökning på ledningssträcka från huvudledning från Hultaforsvägen upp till högreservoar Hultet.

En större vattenläcka åtgärdades i övre Olsfors under hösten.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppföljning av det totala utläckaget görs årsvis för att jämföra debiterat dricksvatten hos kunder med köpt mängd dricksvatten från Borås Stad. Underlag tas fram till miljörapport i mars månad.

MÅL 6

Minska inläckaget av oönskat vatten på spillvattennätet i Olsfors och Hultafors.

Insatser

Arbete har pågått med att minska inläckage på spillvattennätet.

Projekt VA-omläggning påbörjades för delsträcka i södra Olsfors.

En större utredning för att få en bättre helhetsbild av Olsfors/Hultafors påbörjades. Resultatet från utredningen finns framme under 2020, då även förslag till åtgärder tas fram för både det privata och kommunala ansvaret.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppföljning av det totala inläckaget görs årsvis för att jämföra köpt mängd dricksvatten från Borås och mängden renat spillvatten ut ur Olsfors reningsverk. Resultat från utredning kommer mer i detalj visa var inläckage sker och vilka åtgärder som rekommenderas.

MÅL 7

Utreda konsekvenser av ett införande av ett sk "Grönt kort" vid Råssa återvinningscentral

Insatser

Studiebesök har genomförts i kommun där sk grönt kort införts på återvinningscentral (ÅVC). Vid detta studiebesök deltog medarbetare från Bollebygds ÅVC för att få en tydlig bild av hur det fungerar i realiteten med grönt kort.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Arbetet med att utreda konsekvenserna har genomförts och har återrapporterats till nämnden under januari månad 2020.

Analysen pekar på att ett införande av ett grönt kort kommer ge ett jämnare flöde av besökare på ÅVC, verksamheten kan därmed kapa topparna de dagar det är som mest besökare där. Verksamheten får en bättre sorteringsgrad när det är stängt på ÅVC än när det är öppet, då de som har gått utbildningen och fått tillträde till ÅVC utanför ordinarie tider, är väldigt måna om att sortera rätt och då behålla sitt gröna kort. En förutsättning för att lyckas är att verksamheten har en kameraövervakning när ÅVC är stängd för att ha möjlighet till uppföljning upp om något är felsorterat eller någon behållare är i behov av tömning.

MÅL 8
Tillgänglighetsanpassning av Tubbareds badplats

Insatser

Vid badplatsen på Tubbaredd har investering gjorts för att göra badplatsen tillgänglig. De åtgärder som vidtagits är att en matta anlagts på sanden som underlättar och gör det möjligt för fler att ta sig ner till vattnet. Det går att köra rullstol, rullator eller annat hjälpmedel på mattan för att komma ner till vattnet. Vid vattnet har en lång ramp med ett räcke, som går ut i vattnet, placerats. I anslutning till badplatsen finns nu även två handikapparkeringar, samt en tillgänglighetsanpassad toalett.

Måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Sommaren 2016 hade kommunen en medborgardialog på badplatsen. Berörda och intresserade invånare bjöds in till en rundvandring på platsen, för att komma med förslag på hur tillgängligheten kunde förbättras. Hösten 2018 lämnades en motion om att öka tillgängligheten vid kommunens badplatser. I februari beslutade samhällsbyggnadsnämnden att ta medel i anspråk för att genomföra förslaget på Tubbareds badplats. Arbetet påbörjades i mars. I maj och juni var all utrustning monterad på badplatsen. Tubbareds badplats är därmed kommunens första tillgänglighetsanpassade badplats.

MÅL 9
Främja goda matvanor bland våra unga matgäster genom att servera näringsriktiga och hållbara måltider

Insatser

För att säkerställa att måltidsverksamheten tillagar näringsriktig skolmat används SkolmatSverige, ett digitalt verktyg för att följa upp näringsriktigheten, utbud och hur säker maten är.

Följande fokusområden har och kommer att bevakas:

- Minst fem sorter att välja på i salladsbuffén.
- Fisk minst en gång vecka
- Fullkorn i bröd och ibland i pasta.
- Växtbaserade matfetter som är D-vitaminberikade.
- Osötade och magra mejeriprodukter.
- Mindre rött kött och chark.
- Mindre socker (undvik sötad yoghurt, flingor mm)

Livsmedelsverkets råd Bra måltider i skolan för både näringsriktiga och hållbara måltider följs. Extra fokus på utbildningstillfällen för medarbetarna inom måltidsverksamheten samt vid menyplanering. Mätning av matsvinn sker två gånger per år, en gång på våren och gång på hösten. Genom matråd i förskola och skola kan köken få både pedagoger och matgäster involverade och delaktiga samt att information kan ges hur kommunens måltider planeras och tillagas.

Verksamheten främjar, genom ovanstående insatser, goda matvanor bland våra unga matgäster

Måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

SkolmatSveriges verktyg visade att kommunen har god näringsriktighet i den mat som tillagas. Fettkvalitet och vitamin D är utmaningar, men åtgärder är insatta.

Varje år mäts matsvinnet i våra kök, både vad det gäller "tallrikssvinn" och produktionssvinn. Under hösten deltog måltidsverksamheten i en rikstäckande svinnmätning som Livsmedelsverket anordnade. Tallrikssvinnet resultat visade

sig ganska likt föregående mätningar. Under våren mättes matsvinnet i samtliga kök i förskola och skola under en vecka. På Bollegården mättes svinnet i restaurangen. De flesta kök har ett minskat svinn, både vad det gäller tallriks- och serveringssvinn. Eriksgårdens förskola har lägst totalt svinn (25 g/portion). Töllsjöskolan och Slättängsgårdens förskola har också ett lågt svinn. Högst svinn har vi på Pärlan och Nolån som tar emot mat från Krokdals kök. Båda dessa mottagningskök hade vid mätningen mycket få portioner vilket påverkar resultatet. Under hösten använde verksamheten Livsmedelsverkets nya modell för att mäta matsvinn och kan på detta vis jämföra oss med andra kommuner. Det totala svinnet inkluderar kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. Det varierar mellan: 31-92 g/portion. Minst totalt svinn har Töllsjöskolan följt av Örelundskolan och Krokdal.

MÅL 10

Samtliga lokalvårdare ska ha genomgått PRYL-certifiering (yrkesbevis)

Insatser

En stor del av de anställda lokalvårdarna i förvaltningen har PRYL utbildning samt certifikat för detta sedan 2014. De lokalvårdare som har PRYL utbildning sedan tidigare måste förnya sina certifikat vart femte år. Under året gick merparten av de lokalvårdare som saknade PRYL utbildningen samt utförde prov för att kunna erhålla certifikat. Utbildning hölls i intern regi med sedan tidigare utbildade handledare samt med hjälp av extern konsult. PRYL-förnyelse av certifikat har under året genomförts merparten medarbetare.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Lokalvårdsutbildning PRYL är viktigt för en god kompetens inom lokalvård, utbildningen omfattar bland annat val av kemiska produkter, skötsel av olika golvmaterial, lokalvårdens inverkan på fastigheten, den yttre och inre miljön, arbetsmiljö, arbetsplanering samt grunderna för att ge en god service. Enhetschef och de medarbetare som har PRYL certifikat har under våren haft genomgång och uppdatering av PRYL. Under juni månad hölls utbildning med extern konsult innan förnyelseprov för de med behov av förnyat certifikat avslutade utbildningen. Under hösten påbörjades genomgång och utbildning för de medarbetare som saknade PRYL-utbildning. Kostnader för själva certifikaten, såväl de nya som de förnyade visar sig bli högre än beräknat Åtgärd för detta är att utbildning har hållits internt av enhetschef och medarbetare, det är tidskrävande och kräver planering då verksamheten samtidigt ska fungera. Nya certifikat kommer därför att slutföras under 2020.

Certifierad lokalvårdspersonal har, förutom en dokumenterat högre kompetens, visat sig trivas bättre på arbetet men det ger även ekonomiska och miljömässiga vinningar.

MÅL 11**Utökad miljösortering-källsortering vid våra verksamhetslokaler****Insatser**

Alla behöver bli mer medvetna om hållbarhet och miljö, utökad källsortering förbättrar miljöarbetet i Bollebygds kommuns verksamheter.

Lokalvården har haft workshop på arbetsplatsträff kring hur enheten enkelt kan ta fram smarta lösningar för att utöka vår miljösortering. Samtliga lokalvårdare är delaktiga i projektet och har i uppdrag att se till att deras objekt/område kommer i gång med källsortering.

Inköp av småkärl gjordes under hösten samt en lösning för tömning. Uppstart skedde i liten skala i bland annat kommunhuset och Bollebygdskolan.

Måluppfyllelse

Målet är uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Lokalvårdsenheten och park- och avfallsenheten har samarbetat i frågan och utförde pilotprojekt på några enheter i kommunen, både i skolmiljö och i kontorsmiljö. Servicegruppen ingick också i projektet. Insatser i form av inköp av smarta kärl för enkla möjligheter att sortera mer. Inköp av kärl medför en kostnad men är en nödvändig åtgärd för att vi ska hantera avfall på ett bättre sätt än vad som görs idag. Utbildningsinsatser tillsammans ÅVC personal från park och avfallsssenheten kan vara ett vidare inslag i projektet.

Lokalvårdens målsättning är att det ska vara möjligt, roligt och framförallt enkelt att källsortera i kommunens olika enheter. Att genomföra pilotprojekt på förskolor och skolor ökar medvetenheten och viljan att samarbeta kring miljön på bästa sätt och ger ringar på vattnet. Projektet kunde av olika skäl inte startas inom den planerade tiden men bedöms ha fallit väl ut och har återrapporterats till nämnd. Projektet vidareutvecklas under 2020 till att omfatta fler enheter. En förutsättning för att lyckats med detta arbete är att tid finns till samarbete över gränserna.

3.4 Nyckeltal

Tabell 2.

Nyckeltal	2017	2018	2019	Grön	Gul	Röd
Inläckage av oönskat vatten på spillvattennätet (Olsfors reningsverk). Nytt nyckeltal from 2019 -Olsfors -Hultafors	Nyckel -talet fanns ej	Nyckel -talet fanns ej	Under -lag tas fram			

Gränser för grönt-gult-rött tas fram till delårsrapporten). För Hultafors/Olsfors så ligger andel tillskottsvatten över rikssnittet. Utspädningsgraden är därmed hög.			till miljö-rapport i mars			
<p>Utläckage vattenledningsnäten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Olsfors - Töllsjö - Bollebygd <p>I snitt läcker det ut drygt 20 % i de svenska ledningsnäten. Att laga läckorna till ett nollresultat bedöms dock inte som rimligt.</p> <p>För 2018 tas siffror fram i anslutning till årsrapporten 31 mars.</p>	<p>49 %</p> <p>18 %</p> <p>12 %</p>	<p>27 %</p> <p>10 %</p> <p>15 %</p>	Underlag tas fram till miljö-rapport i mars	<20	20-30	>30
<p>Andel nöjda kunder av dem som varit i kontakt med kommunen i tekniska frågor.</p> <p>Källa: Kritik på teknik, mäts var 3:e år, nästa omgång genomförs under 2019. Senaste resultatet från 2016 var 53 % (motsvarar rikssnittet)</p>			61%	>55	50-55	<50
<p>Mängd insamlat hushållsavfall (avfall från hushåll samt därmed jämförbart från annan verksamhet) (kg/person). Källa: avfall web</p> <p>Trenden är ökat antal kg/person i Bollebygds kommun</p>	482 kg/pers	510 kg/pers		<416	416-520	>520
<p>Mediantid från planuppdrag till antagande i månader (Nytt nyckeltal från 2019)</p> <p>Av SKLs "Planläggning och tidsåtgång 2016 framgår, för åren 2014-2015, att siffran låg på 27 månader. För motsvarande rapport 2018 saknas uppgifter för åren 2016-2017. 82 % av kommunerna anger en mediantid på under två år (uppgift från 2018 SKL)</p>			30 Om medel anges är siffran 48	< 18 mån	18-24	>24 mån
<p>Mediantid från samrådsstart till antagande i antal månader (Nytt nyckeltal från 2019)</p> <p>Av SKLs "Planläggning och tidsåtgång 2016 framgår för åren 2014-2015 att siffran låg på 18 månader. För motsvarande rapport 2018 saknas uppgifter för åren 2016-2017. 84 % av kommunerna anger en mediantid på under ett år. (uppgift från 2018, SKL)</p>			11 Om medel anges är siffran densamma	< 9 mån	9-12	>12 mån
<p>Andel överklagade beslut (av antal fattade beslut) som går "kommunen helt eller delvis emot" inom följande lagstiftningsområden (fler lagstiftningsområden tillagda 2019)</p> <p>-Miljöbalk</p>	<1%	<1%	< 1%	<p>< 5%</p> <p>< 5%</p> <p><10 %</p>	<p>5-15%</p> <p>5-15%</p> <p>10-25%</p>	<p>>15%</p> <p>> 15%</p> <p>>25%</p>

-Livsmedelslag	0%	0%	0%			
-Bostadsanpassning	0%	0%	0%			
-Plan- och bygglag	0 %	?	?			
-Strandskydd (särredovisas)	20 %	12,5%	25%			
Handläggningstider i PBL/MB- ärenden från komplett handling till beslut.						
-bygglov Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor			92%	>95 %	85-95%	<85%
-förhandsbesked Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor			67%	>95 %	85-95%	<85 %
-enskilt avlopp Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor		100%	100%	>95 %	85-95%	<85%
(Nytt nyckeltal från 2018)						
Kostnadstäckningsgrad* (from 2019). Nytt nyckeltal from 2019						
-miljöskydd			54%			
-hälsoskydd			4%			
-livsmedel			34%			
-bygg			58%			
Hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning, exkl. biologisk behandling, (kg/pers.). Källa: Avfall web						
(ingen trend kan utläsas, skiljer endast markant mellan åren bakåt i tid)	114 kg/pers	103 kg/pers		>132	110-132	<110
Andel nöjda medborgare angående skötsel av parker. Källa: Kritik på teknik						
Mäts var 3:e år, nästa omgång genomförs under 2019.						
För 2016 låg siffran på 42 %			65%	>50	31-49	<30
Andel nöjda medborgare angående standard på gata och GC-vägar. Källa: Kritik på teknik			30% (gata) resp 37 % (GC)	31%	>35	21-34

Mäts var 3:e år, nästa omgång genomförs under 2019. För 2016 låg siffran på 31 %.						
Andel medarbetare som upplever att samverkan fungerar väl på arbetsplatsen. Mäts vartannat år	60 %		73%	>75	50-75	<50
Andel medarbetare som är insatta i verksamhetens mål Mäts vartannat år	86 %		76%	>80	60-80	<60
Andel ekologiska livsmedel	40 %	41,5 %	43,6% *5	>40	25-40	<25
Andel svenskproducerade livsmedel/råvaror av totalt livsmedelsinköp (Nytt nyckeltal from 2019) (svenska råvaror/svenskförädlade råvaror, siffrorna är sammantagna svenska råvaror och livsmedel som är förädlade i Sverige)	64,4 %	67,5 %	71,55% *5	>60	50-60	<50

Inläckage av oönskat vatten på spillvattennätet

En större utredning påbörjad för att få en bättre helhetsbild av inläckage i Olsfors/Hultafors påbörjad. Mål att resultatet från utredningen skall finnas framme under 2020, då även förslag till åtgärder tas fram för både det privata och kommunala ansvaret.

Projekt VA-omläggning på en sträcka om 130 m påbörjad under året och mål att blir klara med denna under 2020.

Projekt strumpning av spillvattenledning på problemsträcka om 160 m påbörjad.

Utläckage vattenledningsnäten

Underlag har gåtts igenom för att identifiera vilka områden (zoner) som haft högst utläckage för att kunna fokusera dessa. Utvärdering visar på troligt utläckage i område Hultafors och därav är läcksökning på ledningssträcka från huvudledning från Hultaforsvägen upp till högreservoar Hultet planerad.

En större vattenläcka har under året åtgärdats i övre Olsfors under hösten.

Andel nöjda kunder av dem som varit i kontakt med kommunen i tekniska frågor.

Utifrån rapporten Kritik på teknik ligger kommunen i en jämförelse med samtliga deltagande kommuner på placering 9 av totalt 102 över flest positivt inställda kommuninvånare till kvalitén på kommunkontakten i tekniska frågor. Kundtjänst har arbetat med att bygga god struktur och nyttja verksamhetssystemet på bästa sätt. Detta arbete ger förutsättningar för att lämna kunden en god service och information. Kundtjänst lägger största vikt vid att återkoppla inom utlovad tid i de frågor/ärenden som inkommer.

Mängd insamlat hushållsavfall (avfall från hushåll samt därmed jämförligt från annan verksamhet) (kg/person). Källa: avfall web

Förvaltningen tycker sig se en tendens i samhället att mängden grovavfall som slängs per person ökar.

Sammanställning över insamlad mängd kommer att rapporteras in till Avfall web i slutet av mars månad.

Mediantid från planuppdrag till antagande i månader (Nytt nyckeltal from 2019)

Dessa nyckeltal utgår på SKRs räknasätt för att mäta den tidsåtgång som kommunen rör över (planuppdrag/samråd till antagande (ej laga kraft))

För att få ett större underlag har även planer som antogs under 2018 medräknats (totalt 6 planer). SKR anger också underlaget för två år i taget.

Det som inte framgår är om detaljplanen har antagits av samhällsbyggnadsnämnden eller kommunfullmäktige, vilket påverkar mediantiden.

Mediantid från samrådsstart till antagande i antal månader (Nytt nyckeltal från 2019)

*Dessa nyckeltal utgår på SKRs räknesätt för att mäta den tidsåtgång som kommunen rör över (planuppdrag/samråd till antagande (ej laga kraft))
För att få ett större underlag har även planer som antogs under 2018 medräknats (totalt 6 planer). SKR anger också underlaget för två år i taget. Det som inte framgår är om detaljplanen har antagits av samhällsbyggnadsnämnden eller kommunfullmäktige, vilket påverkar mediantiden.*

Andel överklagade beslut (av antal fattade beslut) som går "kommunen helt eller delvis emot"

Det är endast ett bostadsanpassningsärende som överklagats under de senaste 3 åren och förvaltningsrätten gick på samhällsbyggnadsnämndens linje. Inom livsmedel har inga ärenden överklagats och inom miljöbalkstillsynen endast ett fåtal. Inom strandskydd har vi några ärenden där nämnden helt eller delvis fått upphäva beslut men då antalet beslut är få blir procentsatsen hög. Inom plan- och bygglagstiftningen har statistiken hämtats från Boverket, men dels är det en eftersläpning på statistiken och dels har förvaltningen sett att statistiken inte helt överensstämmer. En lokal genomgång av statistiken behöver därför ske.

Handläggningstider i PBL/MB-ärenden från komplett handling till beslut.

10 veckors handläggningstid är svårt att klara av för förhandsbeskeden. Dessa ska dels grannhöras och dels är de alltid nämndärenden. För bygglov klaras handläggningstiden i de allra flesta fall och det är underbemanningen på grund av svårighet att tillsätta tjänst samt sjukskrivningar som har påverkat resultatet. För avloppsärendena klaras tio veckors handläggningstid.

Kostnadstäckningsgrad

Kostnadstäckningsgraden är uträknad utifrån följande princip. Lokalkostnader, bilkostnader, kostnader för bränsle, telefoni, kompetensutveckling, hyreskostnader, miljö- och byggenhetens andel av kostnaden för Samhällsbyggnadsnämnden, konsultkostnader, personalkostnader samt ev övriga

kostnader har tagits med i kostnaderna. Kostnaden för system, administratörer, chef osv har fördelats på de olika tillsynsområdena.

Hälsoskydd har en väldigt låg kostnadstäckningsgrad, detta beror på att enheten under 2019 huvudsakligen arbetat med klagomålsärenden, ofta är dessa klagomål obefogade och går inte att debitera. För att jämföra med andra kommuner inom miljöbalken och livsmedelsområdet kan man också titta på intäkter per årsarbetskraft (exklusive administration). Då ligger medelvärdet på intäkter för miljöbalkstillsyn (miljöskydd, hälsoskydd och avlopp) på 418 000 kr per årsarbetskraft (median 365 662 min 179 166 max 769 162). För motsvarande på livsmedel är medelvärdet 582 453 kr, (median 562 000 kr min 238 200 max 961 696), för Bollebygd 413 000 kr. Andra jämförelsetal är t ex debiterade timmar per årsarbetskraft för tillsyn enligt miljöbalken 418 timmar (median 392 min 172 max 666) och för livsmedel 413 timmar (median 553 min 204 max 775)

Hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning, exkl. biologisk behandling

Förvaltningen kan utläsa en viss minskning i antalet kg som materialåtervinns per person och år. Varför invånare väljer att inte sortera ut sitt avfall är svårt att avgöra. Detta är en av anledningarna till att regeringen har valt att gå ut med det nya tillståndspliktiga insamlingssystemet som kommer möjliggöra för en fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial på ett helt annat sätt än idag.

Andel nöjda medborgare angående skötsel av parker

Andelen medborgare som är nöjda med vår skötsel av parker har ökat, detta visar på att förvaltningens arbetssätt givit resultat.

Andel nöjda medborgare angående standard på gata och GC-vägar.

Knappt fyra av tio kommuninvånare är positivt inställda till standaren på gång- och cykelvägarna i kommunen, vilket är något lägre jämfört med Sverige som helhet.

Andel medarbetare som upplever att samverkan fungerar väl på arbetsplatsen.

Sedan förra mätningen har förvaltningssamverkan startat upp vilket bedöms utgöra en av faktorerna till ett bättre resultat innevarande år. HR har även arbetat med årshjul som stöd till förvaltningen, så att viktig information kommer ut till arbetsplatserna och att dialog upprätthålls på ett strukturerat och likvärdigt sätt.

Andel medarbetare som är insatta i verksamhetens mål

En hög omsättning av medarbetare skulle kunna vara en orsak. Det är viktigt att fånga upp framåt i introduktion av nya medarbetare samt att arbeta med information och analys av verksamhetsplan/enhetsplan/medarbetarplan och återkommande följa upp mot målen.

Andel ekologiska livsmedel

Nytt livsmedelsavtal tecknades i maj 2019. Samverkan med kommunerna Ulricehamn, Svenljunga, Tranemo. Ett lite snävare anbud med färre produkter med fokus på fler ekologiska råvaror. Köken arbetar målmedvetet för att köpa ekologiskt där inte priset utgör stor skillnad kontra konventionellt. Den nationella livsmedelsstrategin anger 60 % eko för offentliga måltider 2030 och då behöver enheten årligen öka andelen ekologiskt för att leva upp till detta.

Andel svenskproducerade livsmedel/råvaror av totalt livsmedelsinköp

Nytt livsmedelsavtal från maj 2019. Samverkan med Ulricehamn, Svenljunga, Tranemo. Ett lite snävare anbud med färre produkter med fokus på kvalité och egenskaper för matlagning från grunden. Hänsyn tas till miljöstyrningsrådets avancerade krav i flera produktgrupper för att säkerställa bland annat svenska djurskyddsregler.

3.5 Utredningsuppdrag

Kommunfullmäktige har givit utredningsuppdrag, enligt nedan, till samhällsbyggnadsnämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden ska under 2019 utveckla Solviken för ett effektivt nyttjande

Under hösten 2017 förvärvade Bollebygds kommun Solviken lägergård. Syftet med förvärvet av Solviken var att kunna erbjuda tillfälligt boende för nyanlända. Behovet av detta minskade dock och Solviken används inte idag för detta ändamål. Samhällsbyggnadsnämnden gavs i uppdrag att under 2019 utveckla Solviken för ett effektivt nyttjande. De åtgärder som vidtagits på Solviken är att en toalett i huvudbyggnaden renoverades och en dusch installerades, samtidigt iordningställdes en tvättstuga då detta saknades, detta till en kostnad om ca 300 000 kr. Under våren 2019 iordningställdes vägen fram till Solviken då den knappt var farbar efter vintern, detta till en kostnad om 30 000 kr. Fler åtgärder krävs på fastigheten bland annat har Solviken omfattande behov av VA-åtgärder för att kunna nyttjas över tid. Utveckling av Solviken för ett effektivt nyttjande sker i dialog med kommunstyrelsen och i nuläget investeras inte ytterligare i fastigheten.

Samhällsbyggnadsnämnden tar under 2019 fram riktlinjer för anskaffande, nyttjande och avvecklande av lokaler där kommunal verksamhet bedrivs. Riktlinjerna ska inriktas mot förbättrad miljöpåverkan, ekonomi samt tillgänglighet.

En lokalresursplan för Bollebygds kommun har varit under framtagande, men är ännu inte antagen genom beslut. Denna tas fram av lokalstrateg tillsammans med

representanter från övriga förvaltningar. Planen och dess tillhörande processer sker i dialog med politiken och har varit uppe för beslut i Samhällsbyggnadsnämnden 2018, då ärendet återremitterades. Efter revideringar samt som en del i framtagandet med lokalresursplanen, har en workshop mellan politik och förvaltning hållits under våren 2019. Vid kommunstyrelsens sammanträde i november 2019 var lokalresursplanen uppe för beslut där det togs beslut om återremittering.

Lokalresursplanen ska vara ett strategiskt dokument som uppdateras årligen i samband med budgetprocessen. I planen anges bland annat hur processerna kring anskaffning, nyttjande samt avveckling av lokaler ska ske för att lokalerna där kommunal verksamhet bedrivs ska vara så resurs- och kostnadseffektiva som möjligt. Hållbarhet och tillgänglighet är också en viktig aspekt.

Samhällsbyggnadsnämnden ska under 2019 utreda det kommunala bidragssystemet för privata vägar inom kommunen.

Bidragssystem är utrett och ett nytt förslag togs fram som följer Trafikverkets upplägg.

Nuvarande riktlinjer för kommunalt bidrag till enskilda vägar antogs av dåvarande tekniska nämnden 1995 och hade inte reviderats efter det. Uppräkning av fasta bidragsnivåer hade inte heller gjorts under de år som gått. Revideringen har inneburit att riktlinjerna tydliggjorts för att enklare kunna förstås och tillämpas av såväl medborgare som tjänstepersoner.

Förslag på revidering har under hösten 2019 varit utsänt på remiss till samtliga vägföreningar och enskilda väghållare som uppburit bidrag. Samhällsbyggnadsnämnden har under januari 2020 fattat beslut i ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden har genom beslut 2018-12-10, givit förvaltningen i uppdrag att utreda ägande och ansvar VA i område” Sanatoriet”.

Möte och dialog med fastighetsägaren har skett. Ansvarsfrågan har belysts. Förvaltningen kommer att återkomma till nämnden i denna fråga. Mycket tid har åtgått till att leta upp äldre handlingar och se över ledningsrätter. Förvaltningen återkommer till nämnden i detta uppdrag.

4. Ekonomi

4.1 Budget och budgetändringar

Tabell 3.

Verksamhet	Beslut KF 2018-12-13	Justering löner 2019	Ev annan ändring,..	Aktuell budget
Nämnden	-973	-3		-976
Fysisk, teknisk planering	-10 402	-153		-10 555
Gator och vägar	-8 188	-14		-8 202
Parker	-3 659	-49		-3 708
Idrottsanläggningar, bad	-210			-210
Miljö- och hälsoskydd	-2 835	-66		-2 901
Bostadsanpassning	-1 505	-2		-1 507
VA	-2 168	-87		-2 255
Avfall	0	-41		-41
Gemensamt, fastighet	-3 388	-142		-3 530
Gemensamt övrigt, inkl fordon	-3 275	-34		-3 309
Kost och lokalvård	0			0
Totalt	-36 602	-592		37 194

Belopp är i tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden erhöll i den ursprungliga budgeten 36 602 tkr, efter lönerevision tillfördes ytterligare 592 tkr vilket innebar en total budgetram på 37 194 tkr.

4.2 Nämndens resultat

Tabell 4.

	Jan-dec 2019			Jan-dec 2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Intäkter:				
Taxor och avgifter	26 103	27 105		24 810
Hyror	36 589	33 550		32 982
Intern ersättning	29 934	28 026		28 257
Övrigt	2 906	1 670		2 061
Summa intäkter	95 532	90 351	5 181	88 110
Kostnader:				
Bidrag	-4 222	-2 225		-3 209
Köpt verksamhet	-13 000	-11 733		-11 136
Personal	-49 173	-49 877		-46 445
Lokaler	-2 955	-2 101		-1 670
Övriga kostnader	-36 263	-33 674		-32 248
Kapitalkostnader	-27 418	-27 936		-27 098
Summa kostnader	-133 031	-127 546	-5 485	-121 806
Nettokostnad	37 499	-37 194	-305	-33 706
Budgetram	-37 194			-36 421
Resultat	-305			2 715

En del avgifter inom VA-verksamheten har överförts till VA-fonden vilket förklarar det lägre utfallet. Hyresintäkter har ökat främst beroende på intäkter för Lokes väg, Solviken och Nolåns förskola. Intern ersättning (främst kök och städ) har ökat på grund mer sålda måltider till äldreomsorgen.

Allt högre bidrag beror på bostadsanpassning. Köpt verksamhet har ökat inom främst avfallshanteringen. Personalkostnaderna ökar med 5,8 % beroende på färre vakanser 2019 än 2018. Ökningen av lokalkostnader beror på Nolåns

förskola där fastighetsenheten betalar hyran för att sedan få en intäkt från utbildningsnämnden. Ökningen avseende övriga kostnader förklaras främst av ökat underhåll på fastighetssidan och ökade livsmedelskostnader inom kostenheten vilket täckts av högre intäkter.

Tabell 5

<i>tkr</i>	Bokslut 2019			Bokslut 2018
Verksamhet	Nettokostnad	Budget	Avvikelse nettokostnad budget	Nettokostnad
Nämnden	-1 060	-976	-84	-859
Fysisk, teknisk planering	-9 338	-10 555	1 217	-6 612
Gator och vägar	-8 745	-8 202	-543	-8 538
Parker	-3 923	-3 708	-215	-3 133
Idrottsanläggningar, bad	-205	-210	5	-236
Miljö- och hälsoskydd	-2 707	-2 901	194	-2 457
Bostadsanpassning	-3 390	-1 507	-1 883	-2 471
VA	-2 255	-2 255	0	-2 498
Avfall	0	-41	41	-56
Gemensamt fastigheter	-3 181	-3 530	349	-3 470
Gemensamt övrigt, inkl fordon	-3 174	-3 309	135	-3 724

Kost och lokalvård	479	0	479	349
Summa	-37 499	-37 194	-305	-33 706

Fysisk, teknisk planering

Arbete med översiktsplan och andra planer har inte utförts i förväntad omfattning samtidigt som en del tjänster varit vakanta.

Gator och vägar

Dyrare vinterväghållning (flisning och halkbekämpning) i början på året samt betydligt högre kostnader för lagning och elkostnader för gatubelysning förklarar underskottet.

Parker

En del lönekostnader belastade felaktigt park under första 2019. I övrigt så har park haft en större kostnad på löner och köpta tjänster på grund av ett antal åtgärder som man av säkerhetsskäl har varit tvungna att ta under året. Detta har dock kompensats upp av en högre intäkt än budgeterat.

Miljö- och hälsoskydd

Miljö- och hälsoskydd har tagit in mer intäkter än beräknat. De ökade intäkterna kan till stor del relateras till avloppstillsynen som pågår utefter de riktlinjer som fastställts i Samhällsbyggnadsnämnden.

Bostadsanpassningsbidrag

Ett antal kostnadskrävande åtgärder är anledningen till det stora underskottet, en översyn om åtgärder för att om möjligt minska kostnaderna har inletts.

VA och avfall

Under året beslutade kommunfullmäktige att inrätta en VA-fond dit överskott förs i avvaktan på omfattande investeringar och allt högre kapitalkostnader. För 2019 överfördes 3 153 tkr och fonden uppgick vid årsskiftet till 7 007 tkr. Därutöver

uppgår förinbetalda anslutningsavgifter till 12 519 tkr, dessa ska möta avskrivningskostnader fram till år 2068.

Även resultatet avseende avfall nollställs årligen, under 2019 fick en del av tidigare överskott tas i anspråk (558 tkr) för att nå ett nollresultat. Överskottet inom avfall de senaste åren uppgick vid årsskiftet till 547 tkr.

Fastigheter

Under året genomfördes en hel del underhållsåtgärder utöver den gällande underhållsplanen. Helrenovering av duscherna på gamla F-6 skolan samt ombyggnation i Brandstationen. Vi har på grund av detta behövt att omprioritera underhållsplanen och flyttat åtgärder i paritet med kostnaderna för F-6 skolan och brandstationen. Bland annat ventilationsbytet på Odensgårdens förskola och invändig målning i övriga fastigheter. Överskottet beror bland annat på att intäkterna för Solviken och Lokes väg varit högre än kostnaderna eftersom det inte varit någon verksamhet i lokalerna. Detta kommer jämnas ut under 2020.

Måltid och lokalvård

Verksamheterna är intäktsfinansierad genom intäkter från främst Utbildnings- och Socialnämnden. Överskottet beror på att måltidsverksamheten sålt mer måltider än förväntat både internt och externt samt att verksamheterna bedrivits mycket kostnadseffektivt.

Investeringsredovisning 2019

Verksamhet	Budget	Utfall	Differens
Park, fritid			
Tingshusparken	2 800	3 132	-332
Malmgården , belysning	242	45	197
Gata			

Kommunala gång & cykelvägar	1 500	190	1 310
Fartdämpande åtgärder Olsfors	200	0	200
GC-väg Göteborgsvägen	2 315	0	2 315
Fastighet			
Ny skola, förskola, idrottshall	11 642	1 771	9 871
Moduler förskola	2 495	3 373	-878
Tillgänglighetsanpassningar	600	299	301
Strategiska mark- och fastighetsförvärv	25 000	4 666	20 334
Iordningsställande Hembygdsvägen	8 000		8 000
Bollebygd f-6		350	-350
Övrigt samhällsbyggnad			
Fiber	800	0	800
Årligt anslag reinvesteringar	800	453	347
System- och uppgraderingskomplettering	300	0	300
Ungdomsråd, multiarena	500	0	0
Delsumma skattefinansierad verksamhet	57 194	14 279	42 915
Renhållning			
Åtgärder på Råssa ÅVC	1 430	857	573
Va			
Reservvattenförsörjning Bollebygd	1 000	0	1 000
Ny vattentäkt och verk Töllsjö	3 135	532	2 603
VA-plan	696	104	592
Övervakningssystem VA-verken	500	674	-174
Reinvesteringar VA-nät	2 500	624	1 876
Överföringsledning	750	186	564
VA-åtgärder Malmgården	714	725	-11
Delsumma intäktsfinansierad verksamhet	10 725	3 702	7 023
Exploatering			
Prästgården	5 000	9	4 991
Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp	7 000	1 317	5 683
Malmgården GC-väg	500	136	364
Gästgivarvägen (Malmgården)	3 500		3 500
Malmgården (förbättringsarbeten)	5 663	4 533	1 130
Bergadalen, etapp 2	8 680	272	8 408
Tyftet 2	961	126	835
Grönkullen/ Getabrohult	6 061	-40	6 101
Kråketorp / Kulla	741	26	715
Forssa	5 000	0	5 000
Div plankostnader		535	-535
Delsumma exploatering	43 106	6 914	36 192
Totalsumma	111 025	24 895	86 130

Investeringarna avser dels de objekt som budgeterades i samband med årsbudgeten, dels sådana objekt som ombudgeterades av fullmäktige i april 2019 eftersom de av olika anledningar inte fullgjordes i sin helhet under 2018. Totalt uppgick investeringsbudgeten till 111 025 tkr.

Malmgården/ Tingshusparken

Arbetena på Malmgården och flytt av Tingshuset har redovisats i olika delar (park, VA, GC-väg, belysning, flytt och förbättringsarbeten på huset) De totala kostnaderna under perioden har uppgått till 16,5 mnkr för hela projektet, till detta kommer en intäkt på 6,0 mnkr.

Gång- och cykelvägar

Avser Övregårdsvägen, 50 % finansieras av trafikverket, projektet slutredovisades under året.

Fastigheter

Markarbetena avseende förskolemodulerna blev dyrare än förväntat. Strategiska markförvärv avser s markköp Getabrohult, därutöver har mark i Töllesjö sålts till Bollebo. I nuläget är inga ytterligare objekt planerade att köpas in. Avseende Hembygdsvägen pågår översyn av antalet kontorsplatser och lokaler för LSS-verksamhet. Oklart när en eventuell ombyggnad kommer påbörjas. Fiberutbyggnad (stamnät) är beroende på beslut om medfinansiering från VGR. Beslut erhöles i slutet av december 2019, men underentreprenör som upphandlats av Telia är under rekonstruktion och Telia har meddelat att de drar tillbaka sin planerade fiberutbyggnad inom vissa områden på landsbygden, så läget är mycket osäkert).

Renhållning

Arbetena kring ombyggnation ÅVC slutfördes under våren.

VA

Provpumpning pågår, för att utreda om föreslagen lokalisering av vattentäkt i Töllsjö, ger den kapacitet som behövs för samhällets utveckling samt om tillräcklig tillrinning sker.

Bedömning behöver göras avseende reinvesteringsbehov i befintligt verk alternativt ett nytt vattenverk med placering i anslutning till framtida ny vattentäkt i Töllsjö. Arbete med lokalisering av ny täkt pågår.

Alternativen att renovera och anpassa anläggningen behöver jämföras med kostnader för nyproduktion.

Exploatering

Utöver Malmgården utfördes en del VA-och gatuarbete utföras vid Prästgården. För Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp pågår förstudier. För Bergadalen 2-3 förväntas en del plankostnader. Inom projektet Tyftet 2 har ytterligare sex tomter sålts under året.

För övriga projekt var kostnaderna låga under året.

Diverse plankostnader avser arbetet med bland annat Källevägen, Buagärde och Tyftet 1.

Kostnader för översiktsplanen redovisas inom driftbudgeten.

Fleråriga projekt

- Malmgården/Tingshuset redovisas ovan, total bruttokostnad 16,5 mnkr 2017- 2019
- Nya skolan (Fjällastorp) nedlagda kostnader 2017 – 2019, 3,1 mnkr (konsultkostnader)
- Åtgärder Råssa, ÅVC 2017- 2019, 15,8 mnkr
- Övervakningssystem, VA – verken, 2015-2019, 2,8 mnkr
- Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp, 2017-2019, 3,2 mnkr

- Bergadalen, etapp 2, 2016-2019 1,6 mnkr
- Tyftet, etapp 2 2016-2019, 11,3 mnkr kostnader, intäkter 25,4 mnkr.

Prestationer

Detta är inte aktuellt för samhällsbyggnadsnämnden.

5. Medarbetare

6.1 Personalstatistik

Tabell 6

Personalstatistik

Samhällsbyggnads- förvaltningen	Jan-dec 2019			Jan-dec 2018		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	58	29	87	63	27	90
Andel tillsvidareanställda (%)	67	33	100	77	23	100
Antal visstidsanställda	8	4	12	3	3	6
Andel visstidsanställda (%)	67	33	100	50	50	100
Antal timavlönade (timmar)	4 899,48	2 424,97	7 324,45	3 346	1 639	4 986
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	374,78	679,59	1 054,37	290	537	827
Andel tillsvidare m. heltid (%)	84,48	96,55	88,50	80,9	96,2	85,5
Sjukfrånvaro (%)	10,28	2,45	7,75	6,8	3,2	5,6
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	51,15	1,50	46,05	32,8	1,7	26,8
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	4,51	1,96	3,54	10,9	4,1	7,4
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	9,23	2,03	7,05	6,1	2,7	5,2
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	12,22	2,93	9,08	7,3	3,4	5,7

Sjukfrånvaron har ökat med 2,15 procentenheter till 7,75 jämfört med under motsvarande period under 2018. Kvinnornas sjukfrånvaro på förvaltningen fortsätter att öka och en analys av orsakerna till detta kommer att inledas under 2020.

Sjukfrånvaron i kommunen som helhet, motsvarande period uppgår till 7,75% vilket är en ökning med 0,25 procentenheter.

Personalomsättningen:

Personalomsättningen uppgår till 11,43 % (totalt 10,20 i kommunen som helhet, exkl pensionsavgångar). Bedömning görs att detta är en faktor som också påverkar sjuktalen.

Antalet tillsvidareanställda:

Vid jämförelse av antalet tillsvidareanställda 2018/2019) har förvaltningen minskat antal tillsvidareanställda (detta beror på att det är svårt att rekrytera). Antalet visstidsanställda har däremot ökat.

Arbetade timmar:

Antal arbetade timmar utförda av timavlönade har ökat.

Antal mer- och övertids timmar har ökat inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sjukfrånvaron:

Samhällsbyggnadsförvaltningen har ökat sjukfrånvaron bland kvinnorna med 2,15 procentenheter där högst sjukfrånvaro finns bland kvinnorna inom åldersintervall >50år (12,22).

6.2 Kompetensförsörjning

Pensionsavgångar, personalomsättning och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att alla kommuner och regioner måste rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Utifrån det är det av största vikt att arbeta strategiskt med kompetensförsörjningen i kommunen. Kompetensförsörjning omfattar att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer så medborgarnas behov tillgodoses och verksamhetens mål uppfylls. Utmaningen är att attrahera och locka unga att arbeta i välfärdsyrkena, erbjuda en bra

arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling i kommunens verksamhet.

För att möta framtiden är det viktigt att arbeta brett med kompetensförsörjningsfrågan utifrån Sveriges Kommuner- och Landstings (SKL) nio strategier för att klara kompetensförsörjningen.

1. Använd kompetensen rätt – Vem ska göra vad, och på vilket sätt? Det gäller att ta tillvara på och utveckla den kompetens som finns för att kunna ge den bästa och mest effektiva samhällsservicen.
2. Bredda rekryteringen – Fler kan bidra till välfärden och det gäller att tillvarata allas kompetens.
3. Fler jobbar mer – Genomförande av heltid som norm.
4. Förläng arbetslivet – Skapa förutsättningar för fler att arbeta längre
5. Visa karriärmöjligheterna – Att skapa en ny och bredare syn på karriär och karriärmöjligheter inom organisationen.
6. Skapa engagemang – Med ökad delaktighet och större engagemang skapas en bättre arbetsmiljö och ökar chansen till att medarbetare stannar länge på sin arbetsplats och utvecklas med den.
7. Nyttja tekniken – Att använda nya tekniska lösningar där det är möjligt och bidrar till effektivisering och bättre kvalitet.
8. Marknadsföra jobben – Tala väl om verksamheten och ge människor chansen att prova på jobben. Goda erfarenheter från praktik och feriejobb lockar fler till de olika arbetena i kommunen.

9. Underlätta lönekarriär – Att arbeta med individuell och differentierad lön utifrån beslutad lönestruktur. Genom jämställda och sakliga löner utvecklas verksamheten.

Bollebygds kommun har en relativt hög personalomsättning jämfört med andra vilket leder till att rekryteringsbehovet i kommunens och förvaltningens verksamheter under året har varit stort och förvaltningen har under perioden rekryterat nya medarbetare. Förvaltningen har liksom övriga kommunen stora utmaningar i vad gäller rekrytering av rätt kompetens av både tillsvidareanställda och vikarier. Det är mycket vanligt att nya medarbetare med rätt kompetens inte hittas till lediga arbeten och verksamheterna blir då tvungna att anlita konsult eller anställa någon med nästan rätt kompetens och sedan kompetensutveckla vidare inom ramen för arbetet.

Processen att rekrytera tar tid och försvåras märkbart av den tuffa konkurrens som råder på arbetsmarknaden mellan olika arbetsgivare. Väl på plats så krävs också tid och resurser för att introducera och lära upp nya medarbetare. Tappet i kompetens när en medarbetare slutar samt den insats som krävs för att ge en ny medarbetare rätt förutsättningar för att komma in i arbetet på ett bra sätt gör att verksamhetsutveckling och kontinuiteten i verksamheten försvåras.

Medarbetare och chefer har en individuell utvecklingsplan utifrån dialog mellan chef och medarbetare. Under året har dessa planer följts utifrån det individuella behovet. På chefsdialoger, som sker fyra gånger/år, har kommunens chefer fått information/utbildats i kommungemensamma processer.

Verksamhetsspecifika utbildningar/kompetensutvecklingsinsatser genomförs under året på förvaltningen för enstaka eller flertalet medarbetare genom bland annat seminarier, konferenser och internutbildningar. Exempel på det är Yrkesbevis inom lokalvård, utbildning inom KRAV i måltidsenheten, kommunikations-och bemötandebildning och GRs utbildning ny som chef.

Förvaltningen analyserar och bedömer kontinuerligt utvecklingsbehovet hos medarbetarna och utvecklingsinsatser genomförs dels utifrån varje medarbetares individuella utvecklingsplan och dels genom behov i verksamheten.

Project companion har implementerats i verksamheten som ett stödverktyg i projekt. Det ger medarbetare en möjlighet att följa projektet och se de olika stegen.

Kommunstyrelseförvaltningen har implementerat Infocaption som stöd vid introduktion av nya medarbetare med fungerar även som "hjälp- till självhjälp" för alla medarbetare i vår organisation.

6.3 Mångfald och jämställdhet

Det finns en kommungemensam årsplan som tagits fram för att arbeta med aktiva åtgärder för jämställdhet och mångfald i arbetslivet. Hittills under året har ett flertal aktiviteter genomförts i verksamheterna enligt plan.

Bland annat har frågeområdena i dokumentet för medarbetarsamtal kompletterats med frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling för att kunna fånga detta på individnivå. Det finns metodverktyg för att fånga beteenden och attityder i arbetsgrupperna i frågor som rör jämställdhet och mångfald. Dessa metodverktyg används på arbetsplatsträffar.

6.4 Arbetsmiljö och hälsa

På förvaltningen finns det en arbetsrelaterad stress hos medarbetarna och upplevelsen är att det inte finns balans mellan det som krävs och de resurser som

står till buds för arbetet. Att ha högre krav än resurser för arbetet leder till hög arbetsbelastning och stress hos de som ska utföra arbetet vilket i sin tur kan leda till ohälsa.

Under maj har medarbetarenkäten genomförts. Utifrån resultatet ska varje chef på gruppnivå med sin arbetsgrupp arbeta med åtgärder utifrån resultatet från medarbetarenkäten. Arbetet har påbörjats under hösten och fortgår under 2020.

Av de frågor i enkäten (topp 10) som ger högst påverkan på totalindex (medarbetarindex samt ledarskapsindex) ligger förvaltningen på över betyg 4 (betygsskala 1-5, där 5 är högsta) i samtliga av de 10 frågorna utom frågan "Jag skulle rekommendera Bollebygds kommun som arbetsgivare". Betyget i enkäten visar dock att fler idag än för två år sedan skulle rekommendera Bollebygds kommun som arbetsgivare.

- Jag ser fram emot att gå till arbetet
- Jag skulle rekommendera Bollebygds kommun som arbetsgivare
- Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete
- Mitt arbete känns meningsfullt
- Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete
- Jag känner mig delaktig i verksamheten
- Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare
- Jag har inflytande över min arbetssituation
- På min enhet bedriver vi en verksamhet med bra kvalitet
- Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser

Målet med arbetsmiljöarbetet är att förena en väl funderade verksamhet med ett långsiktigt och hållbart arbetsliv. För att skapa systematik i arbetsmiljöarbetet och för att stödja cheferna att göra rätt i arbetsmiljöområdet har en kommungemensam årsplanering, ett så kallat SAM-hjul, tagits fram som vägledning för chefer. I planeringen framgår bland annat vilka aktiviteter som ska genomföras och när det ska vara klart.

Rehabiliteringsprocessen är ett viktigt instrument som bidrar till att Bollebygds kommun har ett tydligt och effektivt rehabiliteringsarbete så att medarbetarna, med god hälsa, kan kvarstå eller återgå till arbete i största möjliga omfattning efter sjukdom. Under året har även ett systemstöd (Adato) för att stödja rehabiliteringsprocessen implementerats. Systemet syftar till att cheferna genom tidiga signaler kan fånga upp tecken på ohälsa och hjälper även cheferna att systematiskt dokumentera händelser i ett ärende så att de exempelvis vid ett chefsbyte kan läsa vad som gjorts innan i ett ärende. Under våren har flera workshops för chefer med syfte att få stöd i systemet genomförts.

I Bollebygds kommun används KIA systemet för att rapportera avvikelser i arbetsmiljön. KIA syftar till att systematisera anmälningsförfarandet och enklare kunna se när, var och hur en avvikelse inträffar för att förhindra att den sker igen. Systemet ger även fackliga representanter både en insyn i de händelser som händer och ett ansvar i att hjälpa arbetsgivaren att se till att händelserna inte inträffar igen. Chefer har under våren haft möjlighet att delta i workshops i KIA för att få stöd och utbildning i systemet. Medarbetare har på arbetsplatsträffar fått information om hur en anmälan och arbetsskador och tillbud i KIA går till. Detta arbete kommer att fortsätta under hösten. Under år 2019 inom samhällsbyggnadsförvaltningen inkom 47 avvikelser i våra medarbetares arbetsmiljö. Dessa utgjordes av 12 riskobservationer, 22 tillbud, 10 olycksfall och 3 färdolycksfall. Flest tillbud har inträffat på allmän plats, kontor eller kök/storkök. Även riskobservationer rapporteras under kategorin allmän plats. Skaderisken eller skadeorsaken som flest medarbetare angivit gällande tillbud var ergonomiska faktorer, riskobservation har rapporterats under övrigt och olycksfallen sker vid fall i samma nivå.

Introduktion på den nya arbetsplatsen är viktigt för trivsel på arbetet. Utifrån det har det under året ett omfattande introduktionsprogram för nya chefer arbetats fram och börjat implementeras.

Kommunen genomför en kommungemensam introduktionsdag för nya medarbetare varje år där de nya medarbetarna får information om viktiga delar i kommunens verksamhet och kunskap om kommungemensamma delar som är viktiga att känna till som medarbetare i Bollebygds kommun. Introduktionsdagen avslutas med en mycket uppskattad busstur genom kommunen.

I slutet på året och under kommande år kommer flera nya arbetsmiljöverkets författningssamlingar så kallade AFSar att träda i kraft och förvaltningen är berörd av flera sådana. Under sen höst och under våren 2020 görs ett kartläggningsarbete för att utröna vilka som ska tillämpas i förvaltningen och hur de ska tillämpas.

Pilotprojekt för ny uppföljningsmodell

2018 startades ett pilotprojekt för att ta fram en ny uppföljningsprocess för våra medarbetare. Ett pilotprojekt med enheter från förvaltningen har under 2019 pågått. Syftet med den nya processen är att ha fokus på en kontinuerlig dialog mellan chef och medarbetare som främjar resultat och välmående för en hälsosam och hållbar arbetsvardag. Den kontinuerliga dialogen stödjer ett hälsofrämjande och utvecklande ledarskap och medarbetarskap till nytta och utveckling för både verksamhet och individ. Dialogen förväntas också främja det positiva sambandet mellan individens bidrag till verksamhetens mål, utveckling för medarbetaren och löneutveckling. Pilotprojektet har under våren utvärderats med mycket gott resultat och vi kan i deltagande enheter se positiva samband för ett hållbart arbetsliv. Utifrån det har pilotprojektet förlängts ett år och i pilotår 2 deltar fler enheter på förvaltningen. Pilotår 2 utvärderas under våren 2020.

Hälsofrämjande aktiviteter

Verksamheterna har varit aktiva att använda sig av kulpengen, vars syfte är att stärka gemenskapen och främja trivseln i kommunens alla arbetsgrupper. Bollebygds kommun stödjer genom friskvårdsbidrag medarbetare att ta ett aktivt ansvar för din egen hälsa.

Arbetsgivarens erbjudande om massage till subventionerad kostnad används flitigt av medarbetarna och kommunens förbokade tider är i stort sett fyllda. Medarbetarna erbjuds som tidigare anonym kostnadsfri rådgivning av både privat- och arbetsrelaterad karaktär - dygnet runt med hjälp av Falck Healthcare..

Bemanningsenheten

Under december månad påbörjades ett samarbete mellan måltid och lokalvård i syfte att effektivisera och skapa en god arbetsmiljö. Måltid och lokalvårdsenheten är samhällsbyggnadsnämnden personaltätaste enheter vilka kräver ersättare vid korttidsfrånvaro. Mycket tid läggs på bemanning och för enhetschef lokalvård som sedan augusti även har kombitjänster inom sitt ansvar är arbetsbelastningen hög. Som en del i åtgärd är att bemanningsenheten tar över korttidsfrånvarorekryteringen för måltid och lokalvård och att resurs som samordnare för måltid fördelas även till lokalvård. Utökat samnyttjande av resurser samt arbete förvaltningsövergripande är en bonus i detta.

10. Årets verksamhet i övrigt

Under året har arbetsbelastningen varit hög, vilket också avspeglar sig i svar i medarbetarenkäten. Många uppdrag är tidskrävande och komplexa samtidigt som osäkerheten varit stor då investeringsbudgeten varit preliminär för flera projekt.

Sårbarheten i ärendekedjorna är fortsatt hög då det inom förvaltningen finns medarbetare som har en specifik roll i våra processer kring samhällsbyggande. Ärendekedjan bryts lätt.

Kompetensförsörjningen är svår och rekrytering har tagit tid. Det är därav av största vikt att fokusera på och tydliggöra resursbehov och därmed förknippade

frågor kring finansiering och prioritering. Samhällsbyggnadsförvaltningen har samtidigt fortsatt svårt att lösa kontorsplatser till medarbetare.

En konsult gavs i uppdrag att genomlysa gränsdragningsfrågor mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Syftet var att tydliggöra ansvar, uppdrag, roller, ärendegång, beslutsordning och samspel som bidrar till en effektivare process. En rapport har sammanställts.

Därtill gavs konsult i uppdrag att se över ett nuläge på plan- och exploateringsenheten och föreslå åtgärder för att lättare följa processer och arbetsflöden, i syfte att skapa ett mer strukturerat arbetssätt. Rapporten är klart och åtgärder har påbörjats.

Krisplan är framtagen men behöver revideras efter organisationsförändringen som genomfördes under 2018. Efter revidering behöver förvaltningen öva utifrån olika scenarier samt tillse att planen fungerar att koppla an mot den kommunövergripande krisplanen. Det har inte funnits möjlighet att arbeta med dokumenten, ej heller öva.

Målområden inom folkhälsoarbetet

Kommunens Folkhälsostrateg har under hösten 2018 träffat förvaltningarnas ledningsgrupper och diskuterat hur folkhälsoarbetet kan integreras i ordinarie verksamhet. Planen är att folkhälsan och förvaltningarna framöver ska samarbeta under processen då nya verksamhetsplaner tas fram. Genom att lyfta gemensamma målområden och prioriteringar som finns mellan folkhälsan och förvaltningarna i respektive verksamhetsplan, så integreras folkhälsan i förvaltningarnas befintliga målarbete”.

Övergripande mål enligt avtal med HSNS 2017-2020:

-Skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i befolkningen och sluta de påverkbara klyftorna inom en generation.

-Integrera folkhälsoperspektivet i ordinarie verksamhet

Följande målområden är, utifrån de övergripande målen inom folkhälsoarbetet, framtagna för Bollebygds kommun:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsofrämjande livsmiljö
- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel/skärmberoende
- Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

Samhällsbyggnadsnämnden ser att det till folkhälsomålen finns flera kopplingar utifrån de mål som KF respektive nämnden själv satt. Nämnden kan bistå i arbetet inom de olika målområdena.

Barn och ungas uppväxtvillkor:

Ungas delaktighet och inflytande i processer sker genom ungdomsrådet. Rådet är remissinstans vid detaljplaner och planprogram. Förvaltningen är representerad för att informera om bla detaljplaner.

Hälsofrämjande livsmiljö:

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete där frågor om klotter, vandalisering, anlagd brand, trafik, trygg stadsplanering, lampor och buskage mm är frågor på agendan.

Förvaltningen är representerad i beredningsgruppen.

Samarbete finns med polisen.

Samarbete kring rekreationsområden, tex Rinnaområdet.

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel/skärmberoende

Samarbete sker inom beredningsgruppen inom detta arbetsområde, där kommer förvaltningens tillsyn in som en del av arbetet.

Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

Folkhälsan avsätter medel som föreningar kan ansöka om. Representation finns från förvaltningen när det efterfrågas.

Förvaltningen arbetar med att främja goda matvanor genom måltidsenhetens arbete.

Plan-och exploateringsenheten

Den 14 februari 2019 flyttades tingshuset från Malmgården till grannfastigheten österut i centrala Bollebygd. Huset flyttas för att bereda plats åt ny byggnad med lägenheter och affärslokaler. Intresset för flytten var stort och många medier och kommuninvånare var på plats för att följa flytten. Efter renovering återinvigdes Tingshuset i augusti.

En uppföljning av 2016 års revision av exploateringsverksamheten har genomförts under året. Denna visar att de lämnade rekommendationerna i stor utsträckning har hanterats, Förvaltningen har också infört projektverktyget Project Companion samt ägnat tid åt de egna processerna och verksamhetsutveckling.

Trafikverket meddelade under hösten 2019 att deras planeringsarbete rörande förlängd G/C-bana i Olsfors längs Boråsvägen (väg 1757) riktning mot Bollebygd tagit ett steg närmare förverkligande. I samband med detta önskar kommunen att åtgärda brister i dagvattenhanteringen hos intilliggande fastigheter. Fortsatt dialog med Trafikverket kommer att ske under 2020.

Trafikverket har även fortsatt upprustningen av Töllejävägen under året. Arbetet sker etappvis och mycket arbete kvarstår innan hela Töllejävägen har en bra standard.

Ett prioriteringsbeslut avseende planuppdrag togs av Kommunstyrelsen under hösten. Högst prioriterad var Översiktsplanen, därtill skulle arbete ske med detaljplanerna Källevägen och Hallaslätt i första hand för att dessa skulle kunna slutföras för antagande.

Förvaltningen har lagt mycket tid på upphandling, bland annat i uppdragen Tyftet – Olofs väg, Översiktsplan och beläggning.

ILKA – kunskapsunderlag för Nolåns dalgång. Inom ramen för metoden Integrerad Landskapskaraktärsanalys (ILKA) har ett övergripande underlag gällande förutsättningar för bevarande och exploatering inom området längs Nolån tagits fram. Underlaget ska fungera som kunskapsstöd vid fortsatt planering inom området.

Trafikverket och Västra Götalandsregionen har under året kallat kommunen till informationsmöten och diskussionsträffar gällande Ny generation järnväg, vilket är det övergripande namnet för nya snabbtågsbanor som planeras runt om i landet. Parallellt med detta arbetar Trafikverket med en åtgärdsvalsstudie gällande befintliga Kust till kust-banan och riksvägen. Bollebygds kommun har ett intresse i att föra en dialog med i första hand Trafikverket gällande lokalisering av Götalandsbanan inom kommunen men även att tillgodose att kommuninvånarna ges bättre möjligheter att färdas kollektivt inom regionen.

Trafikverket har fortsatt upprustningen av Töllejävägen under året. Arbetet sker etappvis och mycket arbete kvarstår innan hela Töllejävägen har en bra standard.

Ett Kunskaps- och planeringsunderlag för Nolåns dalgång togs fram under året. Underlaget utgör ett stöd i planerings- och bygglovsfrågor då nuvarande

översiktsplan inte ger stöd. Dokumentet är en översiktlig landskapskaraktärsanalys efter ILKA-metod (integrerad landskapskaraktärsanalys) och ska vara vägledande i frågor som rör naturvård eller fysisk planering, samt ska tjäna som planeringsunderlag i samråd med allmänheten. På uppdrag från samhällsbyggnadsförvaltningen har handlingen tagits fram av en arbetsgrupp bestående av konsulter och kommunala tjänstepersoner. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 10 februari 2020 att ställa sig bakom underlaget och godkände att innehållet används som kunskaps- och planeringsunderlag.

Under året har plan- och exploateringsenheten arbetat med de samrådsyttranden som inkommit i detaljplan Prästgårdsgärdet (där förskola, skola samt idrottshall ingår), inför nästa steg som är granskning. De yttranden som inkommit från de statliga myndigheterna visar på att ytterligare utredningar krävs för att komma vidare i planprocessen.

Under året togs en ny planprioritering, vilket medförde att andra planer i första hand fått prioriteras under hösten.

Uppdrag gavs även till förvaltningen att ta fram ett underlag för lokalisering av framtida kommunal service (med fokus på förskola/skola i Bollebygds respektive Olsfors). Utredningen syftade till att på en övergripande nivå identifiera lämplig mark samt ge en allmän vägledning och stöd vid planering och lokalisering. Lokaliseringsutredningen har färdigställts men arbetet har fortsatt på förvaltningen då fördjupad utredning krävs för att ta hänsyn till tekniska förhållanden, hälsa och säkerhet, ekonomi mm.

Fastighetsenheten/lokalstrateg

I april 2019 var modulförskolan Nolån färdigställd invid gamla Bollebygds skolan. Detta medförde för fastighet mer kvadratmeter att förvalta samt transport av mat med mera. För måltid samt lokalvård innebar det utökning av personal samt inköp av material, förbrukningsvaror samt förbrukningsinventarier, Krokdals kök fick utökade antal portioner. Lokaler för tidigare Pärlands förskola användes fortsatt under höstterminen 2019 för elever med särskilda behov varpå det funnits fortsatt behov av service till denna verksamhet.

Lokes väg- kommunen fick under året slutbesked efter slutbesiktning. Senare under året, i november, meddelades dom från Högsta förvaltningsdomstolen. Motparten meddelades inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast, dvs att avtal med underentreprenör förklarades som giltigt.

Nytt bokningssystem för lokalbokning har införts vilket är ett e-system som heter E-serve. Idrottsföreningar med flera kan boka idrottshallar och lokaler genom vår e-tjänst, e-serve. Internt görs numer alla lokal- och bilbokningar via Outlook.

Översyn av taxa för uthyrning av kommunens lokaler har genomförts under året. Nya taxor kommer att tas fram under 2020 i samband med en översyn av föreningsbidraget.

Under hösten 2019 gavs uppdrag och budget för iordningsställande av lokaler på Hembygdsvägen.

Fastighetsenheten arbetade under 2018 fram en underhållsplan för kommunens verksamhetslokaler. Planen skall kopplas mot budget samt uppdateras årligen. Under 2019 har denna implementerats och gjorts känd för de som nyttjar lokalerna, framförallt vid husmöten på enheterna. Genom att följa upp det underhållsarbete som görs i kommunens verksamhetslokaler enligt den upprättade underhållsplanen så kan fastighetsenheten upprätthålla lokalernas skick och tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för verksamheterna. Med gott

underhållsarbete i rätt tid blir lokalerna mer energieffektiva och livslängden för fastigheten förlängs. Med planen kan förvaltningen också visa på vilka prioriteringar som behöver göras under året och om det till exempel uppkommer andra akuta behov som behöver gå före en planerad åtgärd eller om någon åtgärd visar sig bli dyrare än förväntat.

Akuta behov av åtgärder i kommunens fastigheter har tillkommit under året. Fastighetsenheten äskade medel för åtgärder på brandstationen samt gamla idrottshallen vid Bollebygdskolan vilket inte beviljades av kommunfullmäktige. De tillkommande kostnaderna för dessa båda fastigheter är 1,5 miljoner. Detta har medfört att andra planerade underhållsåtgärder fått skjutas på framtiden.

Kapacitetsutredning för Bollebygdskolan f-6 respektive 7-9 samt Töllsjö och Olsfors är utförd av konsultföretag under året. Utredningen visar på skolornas så kallade flaskhalsar, samt gör en jämförelse av kvadratmeter per elev.

I kommunfullmäktige fattades det under hösten beslut om att tillföra medel om 8 mkr för åtgärder på Hembygdsvägen för att kunna inrymma samlade lokaler för daglig verksamhet som ett steg ett. Vidare ska ytterligare steg planeras för att lokalens användning. Projektet startades upp under senhösten och arbete pågår med att ta fram underlag för att kunna börja renovering under våren 2020. En projektgrupp är sammansatt.

Arbetet med projektering av Fjällastorpskolan startade 2017 och har pågått fram till hösten 2019. Handlingar för genomförande av projektet är framtagna och granskade. Handlingarna utgör komplett underlag för projektet, dels för att kunna upphandla byggentreprenör samt för att kunna söka bygglov och starta projekt Fjällastorp förskola, skola för årskurs 7-9 samt idrottshall. Materialet har arkiverats i väntan på att detaljplan för området blir klar.

Park-/avfallsenheten

Den nybyggda återvinningscentralen invigdes de sista dagarna av 2018 och har haft sitt första verksamma år under 2019. Förvaltningen bedömer att förmåga att ta hand om besökare på ett bra sätt, har förbättrats och den nya skyltningen samt de större ytorna ger en ökad möjlighet för att det ska vara lätt att göra rätt.

Enheten har lagt mycket resurser på att trimma in driften av den nya återvinningscentralen (ÅVC). Arbete har skett med att införa nya fraktioner, lyfta resurser i avfallstrappan samt att utbilda medarbetare för att hantera de resurser som tillgås på bästa sätt. Det har uppmärksammats, då det nu är större ytor än tidigare, att det är svårigheter att kunna finnas till hands för kunderna på det sättet som bedöms behövas. Samtidigt som vi skall ha god kontroll och uppsikt över hela ÅVC-ytan så skall medarbetare hantera ett antal nya fraktioner. Vid de tillfällen som ÅVC:n är välbesökt, så är detta ett svårt uppdrag.

Rutin för samråd enligt FSC och PEFC är framtagna. Forest Stewardship Council (FSC) är en oberoende, internationell medlemsorganisation som verkar för ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar, genom sitt certifieringssystem FSC. PEFC står för "Programme for the Endorsement of Forest Certification" och är ett system för certifiering av miljövänligt och resurshushållande skogsbruk.

Syftet med denna rutin är att beskriva hur synpunkter tas emot och fångas upp från närboende, lokalbefolkning och lokala intressenter som ett underlag för skogsägarens beslut vid skogsbruksåtgärder.

Den tidigare renhållningsentreprenören har ställt krav på kommunen motsvarande 15,0 mnkr avseende insamling av hushållsavfall 2016-2018. Tvisten gäller olika tolkningar av beräkningsmodellen som ligger till grund för beräkningen av ersättning samt även längden på sträckorna och vid vilka fastigheter ersättning för gångavstånd ska utgå. Entreprenören har även ställt krav mot Marks kommun av samma anledning. Bollebygds kommun är fortsatt av den uppfattning att entreprenörens tolkning samt tillämpning av ingånget avtal inte är förenligt med avtalet.

Länsstyrelsen har genomfört en inspektion av guldsandbiområdet i Bollebygd. Länsstyrelsen kommer att återkomma med vägledning kring skötsel för att skapa ett så gynnsamt habitat som möjligt.

FNI (Fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial)

I december hölls ett samrådsmöte med FTI (förpacknings- och tidningsinsamlingen) som ämnar ansöka till Naturvårdsverket om att få bli en del av det tillståndspliktiga insamlingssystemet från 2021 för att kunna samla in förpackningsmaterial vid fastighetsgräns.

Under året har nyckeltal för parkenheten arbetats fram. Förvaltningen kan med dessa nyckeltal identifiera brister i tillgängliga resurser för att klara uppdraget. ÅrArbetet med effektivisering och resursöversyn fortsätter in i 2020 års arbete. Parkenheten har under året haft stora utmaningar med att hinna med den löpande verksamheten på grund av resursbrist. Externa resurser har tagits in för att ta hand om brådskande uppgifter som inte hunnits med. Vidare så har prioriteringar fått göras inom de ordinarie arbetsuppgifterna.

Gemensam avfallsplan 2020 i Sjuhärad, startade upp under året.

Tillsammans kraftsamlar Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner för att ta fram en gemensam avfallsplan.

Renhållningstaxan fick en inledande genomlysning under 2019 inför ett eventuellt antagande under 2020. Förslaget innebär att kommunen gör en generell höjning av renhållningstaxan med 3% samt föreslår en höjning av taxan som avser hämtning av latrin. Kommunfullmäktige har ännu inte fattat beslut i ärendet.

En större revidering av densamma kommer ske längre fram när den nya avfallsplanen fastställts.

Kommunen har en stor utmaning i att arbeta med arbetsmiljöfrågor med avseende på latrinavfallshämtningen samt slamsugning av slamavskiljare. Översyn av detta har genomförts.

Kommunen har ny entreprenör som kör hushållsavfallet och vissa problem har uppstått i intrimningen av detta. Bland annat så har det funnits svårigheter att få entreprenören att köra ut rätt påsar till våra kommuninvånare. En dialog förs med underentreprenören och det har givit resultat (förbättringar i hur arbetet utförs).

Bygg- och miljöenheten

Under 2019 har en ny plan- och bygglovstaxa antagits av kommunfullmäktige. Den började gälla från och med den 1 juli 2019.

En dokumenthanteringsplan för samhällsbyggnadsförvaltningen fastställdes i december 2019. Planen syftar till att underlätta för en övergång till en mer digital hantering av ärenden.

Myndighetsutövningen har följt den tillsynsplan som nämnden antagit. Uppföljning av denna plan sker separat.

Måltidsenheten

Måltidsverksamheten ingår sedan 2014 i nätverket Skolmatsakademin (Västra Götaland) för offentliga måltider inom skola och förskola. Under året har fler medarbetare varit på föreläsningar eller utbildningar i skolmatsakademin regi. Bollebygds kommun har även medverkat samt föreläst vid seminarier bland annat kring vår flervalssmodell samt hantering av specialkost för elever med särskilda behov.

Restaurang Bollegården har fortsatt hög andel nöjda matgäster. Av matgästerna uppger 86% att maten alltid/oftast smakar bra.

Skolmatsenkät

Under hösten genomfördes för första gången en enkät bland eleverna i årskurs 5,6 och 8 på samtliga skolor kring skolmaten. Enkäten är framtagen av Skolmat Sverige. Frågorna berör allt från frukostvanor till vad man tycker om maten. Det var en låg andel som gav skolmaten och dess tillhörande delar som bland annat tillräckligt med tid att äta, plats att sitta på, om det är kö med mera ett högt helhetsbetyg. Det är viktigt för måltidsenheten att ta till vara elevernas synpunkter och se till att de märker skillnad, men samtidigt ta hänsyn till vårt uppdrag. Utifrån resultat ses en möjlighet att ta tillvara och kommunicera måltidsenhetens uppdrag och mål samt att inkludera eleverna i vårt arbete. Köksansvariga på respektive skola har redogjort för resultatet direkt till eleverna på varje skola och resonerat kring det och förslag på förändringar vilket flera redan har genomförts. Resultaten kommer att följas upp och ny enkät genomförs under 2020.

Livsmedelsupphandling i samverkan BUST. Politiskt beslut 2018 innebar att tidigare samarbete med Borås stad upphörde. Bollebygd ingick i ny samverkan med Ulricehamn Svenljunga samt Tranemo kommun för gemensam upphandling av livsmedel. Ulricehamns kommun har varit ansvarig samt sammankallande kommun. Avtalet var klart under 2019. Detta innebar en större arbetsinsats från måltidsenheten men upphandlat avtal matchar väl mot verksamhetens krav/behov samt resulterade i ett avtal med en god prisbild jämfört mot andra samtida genomföra livsmedelsupphandlingar.

VA-/Gatuenheten

I arbetet med kommunens VA- och dagvattenplan har nu dagvattenpolicyn blivit antagen i kommunfullmäktige. Utöver dagvattenpolicy ingår styrdokumentet

dagvattenhandbok och åtgärdsförslag i dagvattenplanen och dessa ligger i näst i tur att färdigställa under 2020.

Beslut i kommunfullmäktige är taget om anslutning av spillvattenrening från Bollebygd respektive Olsfors-Hultafors till Gryaab. Dialog med Hälaryda kommuns VA-enhet pågår kontinuerligt.

Rapport finns framtagen där överföringslednings sträckning mellan Bollebygd och Hindås har utretts i ett mer övergripande perspektiv och här har tre möjliga sträckor identifierats.

1. Längs med Hindåsvägen, förbi Östra Nedsjön och via Tullebo
2. Längs med Hindåsvägen och över Sundshult
3. Via Rävlanda och längs Rävlandavägen

Utöver alternativa sträckor så har arbete påbörjats med avtal avseende fördelningsnyckel gällande kostnader för investering och drift mellan Hälaryda och Bollebygds kommuner.

11. Internkontroll

Följande internkontrollplan beslutades av nämnden att gälla för 2019:

Tabell 7.

Nr	Process rutin/system	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Metod
1	Exploateringsprojekt/ Investeringsprojekt	Införandet av projektverktyg för att följa processer	Planchef	Controller väljer ut fem projekt och

				jämför utfall med budget.
2	Ekonomiska flöden i verksamhetssystem	Kontroll av fakturor med höga belopp för att säkerställa riktigheten Controllern tar ut fakturor på de 4 högsta beloppen plus fyra slumpmässigt valda och kontrollerar dem mot fastlagda taxor. Detta görs genom att Controllern tar fakturorna och ihop med administratörer på tekniskas kundtjänst jämför dem med inlagda taxor i Future och fastlagda taxor i de taxedokument som fullmäktige har fastställt.	Va/Gatuchef resp Park/avfallschef	Controller granskar listor och tar stickprov på fakturor kvartalsvis
3	Delegationsbeslut till nämnd	Kontroll av att delegationsbeslut anmäls till nämnd	Administratör (nämndsekreterare)	Administratör (nämndsekreterare) samt FC kontrollerar delegationsbeslut per nämndsammanträde

Exploateringsprojekt/investeringsprojekt

En översiktlig genomgång har skett mellan ekonomiavdelningen och planavdelningen kring tre projekt som samtliga är avslutade under 2019 eller på väg att avslutas. Enligt planen ska fem projekt väljas men inga andra har varit aktuella under 2019. De som gått igenom var Tyftet 2, Bergadalen 1 och flytten av Tingshuset. De kalkyler och budgetar som ursprungligen är gjorda för dessa projekt gjordes för relativt lång tid sedan och det är vanligt att olika kompletteringar tillkommer.

Revisionen granskade exploateringsverksamheten i september 2016 (KS16/264) samt augusti 2019 (SBN19/212). Samhällsbyggnadsnämnden samt kommunstyrelsen har gemensamt avlämnat revisionen svar.

Ekonomiska flöden i verksamhetssystem

Kontroll har skett för perioden januari-dec för kundfakturor inom avfall. Inga avvikelser har hittats. Kontroll har även skett för anslutningsavgifter VA, dels av att taxenivåerna är de rätta, dels har fysisk kontroll skett av att fakturering har skett för de fastighetsägare där tomterna är bebyggda. Kontrollen har omfattat Tyftet 2 och Bergadalen. Inga avvikelser har hittats.

Delegationsbeslut till nämnd

Kontroll sker av att delegationsbeslut anmäls till nämnd, genom stickprovskontroll och filtrering på "delegationsbeslut" (inför varje nämnd) i ärendehanteringssystemet Platina. Denna punkt är svårt att kontrollera och avvikelser finns. Informationsinsatser till enhetscheferna har skett och delegationsordningens innehåll är årligen för översyn av ledningsgruppens chefer.

Övrigt

Enhetschef för lokalvård gör regelbundna kvalitetskontroller av utförd lokalvård. Under 2019 har särskild kontroll, kopplat till miljöinspektionsrapporter genomförts. Resultat från inspektionerna har resulterat i åtgärder samt att flera nya rutiner för enheten har införts. Bland annat rutiner för höghöjdstädning samt att skyddsblad kring lokalvårdens kemikalier har uppdateras kontinuerligt och finns nu på alla lokalvårdens städvagnar och inte enbart i lokalvårdspärm. Originalflaskor för kemikalier finns på vagnarna där farosymbolerna tydligt syns. Miljöpolicyn, som berör lokalvård, har uppdaterats under året.